

PIOTR ŚLEDŹ

ORCID: 0000-0003-4562-7491

KALENDARIUM WYDARZEŃ 2019

EUROPA I AMERYKA PÓLNOČNA

11 stycznia – Parlament w Skopje wyraził zgodę na ratyfikację porozumienia z Prespy dotyczącego uregulowania sporu z Grecją o nazwę państwa. 25 stycznia owo porozumienie zaakceptował parlament grecki. Od 12 lutego oficjalnie obowiązującą nazwą państwa jest Macedonia Północna.

14 stycznia – W wyniku obrażeń zadanych w ataku nożownika dzień wcześniej zmarł prezydent Gdańska, Paweł Adamowicz.

15 stycznia – Izba Gmin odrzuciła wynegocjowane przez rząd Theresy May porozumienie z Unią Europejską dotyczące warunków brexitu. Stosunek głosów wyniósł 432:202, co stanowiło największą pod tym względem porażkę opcji rządowej w historii brytyjskiego parlamentaryzmu.

22 stycznia – Prezydent Francji Emmanuel Macron oraz kanclerz Niemiec Angela Merkel podpisali w Akwizgranie nowy traktat o wzajemnej współpracy i integracji, zakładający zacieśnienie relacji na płaszczyznach: gospodarczej, polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obrony, edukacji i kultury, naukowo-technologicznej oraz polityki klimatycznej.

23 stycznia – Łotewski parlament uchwalił wotum zaufania dla rządu centroprawicowej, prozachodniej koalicji pięciu partii z premierem Krišjānisem Kariņšem na czele.

25 stycznia – Zakończył się najdłuższy w historii USA, trwający 35 dni *shutdown* (czasowe zawieszenie prac części agencji rządu federalnego) spowodowany brakiem porozumienia w sprawie budżetu na rok 2019 między prezydentem Trumpem a Izbą Reprezentantów.

29 stycznia – Brytyjska Izba Gmin stosunkiem głosów 318:310 odrzuciła możliwość opuszczenia Unii Europejskiej bez umowy. Kilka minut po głosowaniu przewodniczący Rady Europejskiej Donald Tusk poinformował, że Unia nie przewiduje możliwości dalszych negocjacji z Londynem w sprawie warunków brexitu.

29 stycznia – sekretarz generalny ONZ António Guterres został uhonorowany Nagrodą Karola Wielkiego.

1 lutego – Stany Zjednoczone ogłosiły zawieszenie stosowania się do postanowień Traktatu o całkowitej likwidacji rakiet pośredniego i krótkiego zasięgu (INF). Następnego dnia analogiczną deklarację złożył prezydent Rosji Władimir Putin, zapowiadając przy tym rozbudowę rosyjskiego arsenału tego rodzaju broni. 3 lipca weszła w życie ustawa o wycofaniu się Federacji Rosyjskiej z reżimu traktatowego. 2 sierpnia analogiczną formalną decyzję ogłosiły USA i z tym dniem traktat INF przestał obowiązywać.

16 lutego – Początek kryzysu politycznego w Albanii. W efekcie masowych protestów antyrządowych, w których manifestanci oskarżali władze o korupcję i manipulacje wyborcze,

a także domagali się dymisji rządu premiera Ediego Ramy i rozpisania nowych wyborów, po słowie opozycji zrzekli się swoich mandatów parlamentarnych. Opozycja zdecydowała również o bojkotowaniu zaplanowanych na 30 czerwca wyborów samorządowych. Prezydent Albanii Ilir Meta podjął decyzję o przeniesieniu ich na 13 października, czego z kolei nie uznała rządząca państwem Socjalistyczna Partia Albanii. Ostatecznie wybory odbyły się w pierwotnym terminie mimo bojkotu opozycji, a socjaliści odnieśli zwycięstwo w 60 z 61 jednostek administracyjnych (zwanych *baszkami*).

24 lutego – Wybory parlamentarne w Mołdawii wygrała postkomunistyczna, prorosyjska Partia Socjalistów. Nie zdobyła jednak większości pozwalającej na samodzielne rządzenie. 8 czerwca socjaliści powołali rząd koalicyjny z centrowym blokiem partii, którego przedstawicielka, Maia Sandu, została premierem. Jednak dzień później mołdawski Sąd Konstytucyjny uznał decyzję o powołaniu rządu za nielegalną (z powodu przekroczenia przewidzianego na to czasu) i zawiesił prezydenta Igora Dodona w pełnieniu jego funkcji, powierzając ją dotychczasowemu premierowi Pavlowi Filipowi z Demokratycznej Partii Mołdawii opozycyjnej wobec nowo powołanego gabinetu. Zdecydował on o rozpisanie przedterminowych wyborów do parlamentu na 6 września. 14 czerwca Filip podał się do dymisji, a dzień później kraj opuścił oligarcha Vladimir Plahotniuc, będący nieformalnym przywódcą Demokratycznej Partii Mołdawii. Dymisje złożyli ponadto wszyscy sędziowie Sądu Konstytucyjnego. Igor Dodon, po upływie okresu zawieszenia, pozostał na stanowisku prezydenta, a rząd Mai Sandu uznano za jedyny legalny. 12 listopada mołdawski parlament przegłosował jednak wobec niego wotum nieufności. Dwa dni później nowym premierem został Ion Chicu – bezpartyjny (choć bliski socjalistom) urzędnik i były minister finansów.

3 marca – Liberalne ugrupowanie Estońska Partia Reform zwyciężyło w wyborach do parlamentu. Mimo to kilka tygodni później rząd utworzyła koalicja partii centrowych i prawicowych, na której czele stanął dotychczasowy premier Jüri Ratas.

12 marca – Brytyjska Izba Gmin odrzuciła (stosunkiem głosów 391:242) uzupełniony (m.in. o kwestię tzw. backstopu, a więc regulacji dotyczących swobodnego przepływu osób i towarów przez granicę Republiki Irlandii i Irlandii Północnej) projekt umowy dotyczącej wyjścia Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej. Dzień później organ ten minimalną większością głosów (312:308) po raz kolejny odrzucił możliwość opuszczenia UE bez umowy. Dwa dni później Izba Gmin sprzeciwiła się z kolei organizacji drugiego referendum członkowskiego i opowiedziała za opóźnieniem brexitu w stosunku do pierwotnie planowanej daty 29 marca.

16–17 marca – Fala masowych protestów antyrządowych w krajach bałkańskich. Serbowie (także bośniaccy), Czarnogórcy, Albańczycy i Bułgarzy wyrazili sprzeciw wobec korupcji elit politycznych i ograniczania swobód obywatelskich.

20 marca – Rządząca Węgry partia Fidesz została zawieszona w prawach członka Europejskiej Partii Ludowej.

22 marca – Specjalny prokurator Robert Mueller przekazał prokuratorowi generalnemu USA Williamowi Barrowi treść raportu ze śledztwa w sprawie rosyjskich prób ingerencji w wybory prezydenckie w 2016 r. Z opublikowanego przez Barra dwa dni później streszczenia raportu wynika, że zebrany przez Muellera materiał dowodowy nie jest wystarczający do postawienia Donaldowi Trumpowi ani osobom z jego sztabu wyborczego zarzutów dotyczących uczestnictwa w zмовie lub koordynowania działań wraz ze stroną rosyjską. 18 kwietnia treść raportu (w wersji zredagowanej przez prokuratora Barra, z licznymi wyłączeniami jawności) została udostępniona opinii publicznej.

29 marca – Izba Gmin po raz trzeci odrzuciła (stosunkiem głosów 344:286) treść umowy z Unią Europejską dotyczącej warunków opuszczenia Wspólnoty przez Wielką Brytanię.

31 marca – Zuzana Čaputová, kandydatka liberalnej partii Progresywna Słowacja, wygrała wybory na prezydenta Słowacji.

1 kwietnia – Izba Gmin odrzuciła cztery alternatywy dotyczące kształtu stosunków z Brukselą po wyjściu Wielkiej Brytanii z UE – unię celną, wspólny rynek (tj. członkostwo w EOG, EFTA i porozumienie celne z UE), referendum ratyfikacyjne wokół treści porozumienia oraz zobowiązanie rządu do wycofania w razie braku porozumienia lub niemożności przedłużenia terminu.

2 kwietnia – George Vella z Partii Pracy wybrany przez parlament na nowego prezydenta Malty.

14 kwietnia – Socjaldemokratyczna Partia Finlandii zwyciężyła w wyborach do parlamentu, minimalnie pokonując nacjonalistyczną Partię Finów. 6 czerwca został zaprzysiężony nowy gabinet z liderem socjaldemokratów, Anttim Rinne, na czele. W wyniku napięć koalicyjnych na początku grudnia Rinne podał jednak swój rząd do dymisji. 10 grudnia nowym premierem Finlandii została 34-letnia socjaldemokratyczna polityk Sanna Marin.

21 kwietnia – Odwołujący się do antyestablishmentowych haseł aktor Wołodymyr Zełenski, uzyskawszy poparcie prawie trzech czwartych spośród głosujących, odniósł zdecydowane zwycięstwo w drugiej turze wyborów prezydenckich na Ukrainie, pokonując urzędującą głowę państwa – Petra Poroszenkę.

24 kwietnia – Prezydent Władimir Putin podpisał dekret umożliwiający mieszkańcom obwodów donieckiego i ługańskiego nabywanie rosyjskiego obywatelstwa w uproszczonym trybie. Tydzień później postanowienie zostało rozszerzone na mieszkańców okupowanego przez Rosję Krymu.

28 kwietnia – Hiszpańska Socjalistyczna Partia Robotnicza (PSOE), z premierem Pedro Sánchezem na czele, wygrała wybory parlamentarne. Żadnej z partii nie udało się jednak stworzyć rządu opartego na stabilnej większości w Kortezach, w związku z czym zdecydowano się na rozpisanie nowych wyborów (w terminie 10 listopada).

3 maja – Generał Tod Wolters został zaprzysiężony jako nowy Naczelnym Dowódca Sił Sojuszników w Europie (SACEUR). Kieruje odtąd Sojusznicznym Dowództwem ds. Operacji NATO.

5 maja – Stevo Pendarovski, centrolewicowy i proeuropejski kandydat, zwyciężył w wyborach na prezydenta Macedonii Północnej.

6 maja – Komisja wyborcza zdecydowała o unieważnieniu i powtórzeniu głosowania w wyborach burmistrza Stambułu, wygranych przez kandydata Republikańskiej Partii Ludowej opozycyjnej wobec rządzącej Partii Sprawiedliwości i Rozwoju. W powtórzonych 23 czerwca wyborach po raz kolejny wygrał kandydat opozycji, Ekrem İmamoğlu.

18 maja – Większość państw Komitetu Ministrów Rady Europy opowiedziało się za pozostawieniem Rosji w strukturach tej organizacji.

19 maja – Kanclerz Austrii Sebastian Kurz ogłosił chęć rozpisania przedterminowych wyborów parlamentarnych w odpowiedzi na rozpad koalicji rządowej, do którego doszło w wyniku ujawnienia nagrań z udziałem wicekanclerza i lidera koalicyjnej nacjonalistycznej Wolnościowej Partii Austrii (FPÖ), Heinza-Christiana Strache. Oferował on kobiecie podającej się za rosyjskiego inwestora (w rzeczywistości bośniackiej studentce) państwowe koncesje w zamian za

wsparcie działalności FPÖ przez wykup jednej z gazet. 27 maja austriacki parlament przegłosował wotum nieufności dla rządu Sebastiana Kurza. Kanclerzem na okres przejściowy została dotychczasowa prezes Trybunału Konstytucyjnego, Brigitte Bierlein.

20 maja – Wołodimir Zelenski został zaprzysiężony jako prezydent Ukrainy. Jego pierwszą decyzją było rozwiązanie Rady Najwyższej, co miało na celu przyspieszenie zaplanowanych pierwotnie na październik wyborów parlamentarnych. Prezydent wezwał też do ustąpienia premiera Wołodymira Hrojsmana, jednak jego dymisja została 30 maja odrzucona głosami członków Rady Najwyższej.

24 maja – Theresa May ogłosiła rezygnację z przywództwa w Partii Konserwatywnej z dniem 7 czerwca i, po wyborze nowych władz partyjnych, ze stanowiska premiera Wielkiej Brytanii.

26 maja – Odbyły się wybory do Parlamentu Europejskiego na kadencję 2019–2024. Mimo utraty znacznej liczby mandatów najsilniejsze pozostały frakcje Europejskiej Partii Ludowej (chadecka) i Postępowego Sojuszu Europejskich Socjalistów i Socjaldemokratów. Duży wzrost swojej reprezentacji w PE zanotowały za to frakcje liberalna (Porozumienie Liberalów i Demokratów na rzecz Europy, od czerwca 2019 r. pod nazwą Odnówmy Europę) oraz Zielonych (Zieloni – Wolny Sojusz Europejski). Na poziomie narodowym dobre wyniki uzyskały ugrupowania eurosceptyczne, wygrywając wybory we Francji (Zjednoczenie Narodowe), w Wielkiej Brytanii (partia Brexit Nigela Farage’a), we Włoszech (Liga) oraz w Polsce (Prawo i Sprawiedliwość).

26 maja – Gitanas Nausėda, bezpartyjny ekonomista, zwyciężył w drugiej turze wyborów prezydenta Litwy.

26 maja – Konserwatywna partia Nowy Sojusz Flamandzki zdobyła najwięcej mandatów w Izbie Reprezentantów w wyniku wyborów federalnych w Belgii.

29 maja – Łotewski parlament wybrał Egilsa Levitsa, byłego sędziego TSUE, na nowego prezydenta państwa.

31 maja – Czeskie media ujawniły raport opracowany przez Komisję Europejską, stwierdzający, że premier Czech Andrej Babiš mimo przekazania swojej spółki Agrofert funduszowi powierniczemu zachował możliwość wpływania na jej decyzje, przez co mogło dojść do konfliktu interesów m.in. w kontekście budżetu UE i rozdzielania unijnych dotacji. Babiš w odpowiedzi oskarżył KE o próby ingerowania w wewnętrzne sprawy państwa. W efekcie 4 czerwca w Pradze odbył się największy po 1989 r. antyrządowy protest z udziałem ponad 100 tys. uczestników. Jeszcze większą manifestację tego typu zorganizowano 16 listopada, a uczestniczyło w niej ok. 250 tys. osób.

2 czerwca – Szef administracji (rejencji) regionu Kassel w Niemczech, Walter Lübcke, zginął zastrzelony przez napastnika. Z ustaleń niemieckiej policji i prokuratury wynika, że morderca był związany ze skrajnie prawicowymi organizacjami politycznymi.

5 czerwca – Socjaldemokracja zdobyła najwięcej mandatów w wyborach do duńskiego parlamentu, pokonując rządzącą liberalną partię Venstre. Nowym premierem została liderka socjaldemokratów, Mette Fredriksen, stając na czele jednopartyjnego, mniejszościowego rządu, wspieranego przez mniejsze ugrupowania lewicowe.

7 czerwca – Prezydent Rosji Władimir Putin stwierdził podczas Międzynarodowego Forum Ekonomicznego w Sankt Petersburgu, że obecnie nie ma podstaw do zjednoczenia Białorusi z Federacją Rosyjską. Mimo to integracja (w tym wypadku gospodarcza) obu państw była przedmiotem rozmów dwustronnych. We wrześniu dziennik *Kommersant* ujawnił, że oba

państwa opracowały plan działań integracyjnych, zakładający m.in. utworzenie do 2022 r. konfederacji gospodarczej. 7 grudnia w Soczi odbyło się spotkanie prezydentów obydwu państw w sprawie koordynacji kolejnych kroków integracyjnych (ustalono m.in. regulacje w zakresie rolnictwa, ceł i komunikacji). Jednocześnie Rosja nie zgodziła się na ujednoczenie cen gazu i ropy naftowej dla białoruskich podmiotów względem rosyjskich. Perspektywa pogłębienia integracji obu państw spowodowała w grudniu liczne protesty uliczne środowisk opozycyjnych na Białorusi.

7 czerwca – Włoski parlament jednogłośnie zaakceptował utworzenie systemu obligacji rządowych o niskich nominałach, tzw. *Mini-BOT*. Eksperti, w tym prezes EBC Mario Draghi, sugerowali, że koncepcja ta (której autorem jest pravicowo-populistyczny i antyeuropejski ówczesny wicepremier Matteo Salvini) może stanowić próbę stworzenia alternatywy wobec obowiązującej we Włoszech waluty euro.

12 czerwca – Podczas spotkania głów państw w Waszyngtonie Donald Trump i Andrzej Duda podpisali deklarację o dwustronnej współpracy obronnej. W efekcie ustaleń Polska zobowiązała się do sfinansowania budowy bazy stacjonujących na jej terytorium wojsk amerykańskich, a liczba tychże żołnierzy ma zostać zwiększona o mniej więcej tysiąc. Polska podpisała także *letter of request* w zakresie zakupu 32 myśliwców Lockheed Martin F-35 Lightning II. Rozmowy dotyczyły również współpracy energetycznej – zakupu z USA gazu LNG.

16 czerwca – *The New York Times* ujawnił, że Stany Zjednoczone prowadzą działania w cyberprzestrzeni wymierzone w Rosję. Przez złośliwe oprogramowanie zainfekowany został m.in. rosyjski system energetyczny. Prezydent Trump zaprzeczył jednak, aby dokonywano tego typu ataków. Tydzień później pojawiły się analogiczne informacje dotyczące cyberataków na cele irańskie – system sterujący instalacjami rakietowymi i ośrodek szpiegowski.

24 czerwca – W wyniku głosowania w Zgromadzeniu Parlamentarnym Rady Europy Rosja odzyskała prawo głosu w tym organie. Nastąpiło to po ponad pięcioletnim zawieszeniu w związku z aneksją Krymu.

26 czerwca – The Atlantic Council dotarła do rosyjskich prób dezinformacji przy użyciu mediów społecznościowych, obliczonych na podsycanie konfliktu w Irlandii Północnej.

2 lipca – Rada Europejska uzgodniła kandydatury na najważniejsze unijne stanowiska na kadencję 2019–2024. Państwa zdecydowały o powierzeniu funkcji przewodniczącej Komisji Europejskiej dotychczasowej minister obrony Niemiec, Ursuli von der Leyen. Premiera Belgii, Charles’a Michela, nominowano, w miejsce Donalda Tuska, na stanowisko przewodniczącego Rady Europejskiej. Na funkcję nowego Wysokiego Przedstawiciela UE do spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa wyznaczono Hiszpana Josepa Borrellę, szefa MSZ w rządzie Pedro Sáncheza i byłego przewodniczącego Parlamentu Europejskiego. Z kolei dotychczasowa dyrektor zarządzająca Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Christine Lagarde, została prezesem Europejskiego Banku Centralnego.

3 lipca – Parlament Europejski wybrał na swojego przewodniczącego Włocha Davida Sassolego z frakcji socjaldemokratów.

7 lipca – Centroprawicowa Nowa Demokracja zwyciężyła w wyborach parlamentarnych w Grecji, pokonując rządzącą przez poprzednie cztery lata Syryzę. Następnego dnia lider zwycięskiego ugrupowania, Mitsotakis, został zaprzysiężony jako premier.

21 lipca – Partia prezydenta Wołodymyra Zełenskiego, „Sługa Narodu”, w wyniku przyspieszonych wyborów uzyskała samodzielną większość w Radzie Najwyższej Ukrainy.

24 lipca – Boris Johnson objął stanowisko premiera Wielkiej Brytanii. Dzień wcześniej został wybrany na nowego przewodniczącego Partii Konserwatywnej.

8 sierpnia – Wicepremier Włoch Matteo Salvini poinformował o wystąpieniu jego partii, Ligi, z koalicji rządzącej państwem. Druga z koalicyjnych partii, Ruch Pięciu Gwiazd, 28 sierpnia porozumiała się jednak z centrolewicową Partią Demokratyczną w sprawie utworzenia nowego rządu. Jego szefem pozostał dotychczasowy premier, Giuseppe Conte.

18 sierpnia – Prezydent Donald Trump potwierdził wolę zakupu przez USA od Danii terytorium Grenlandii. Duńskie władze wykluczyły jednak taką możliwość. W rezultacie Trump odwołał zaplanowaną na 2 września wizytę w tym państwie.

28 sierpnia – Premier Wielkiej Brytanii Boris Johnson złożył do królowej Elżbiety II wniosek o zawieszenie prac brytyjskiego parlamentu, co z założenia miało uniemożliwić zablokowanie brexitu. Wniosek został przyjęty, czego skutkiem było wstrzymanie prac obu izb do 14 października. Przed wejściem tej decyzji w życie brytyjski parlament odbył jednak rozpoczęte 4 września posiedzenie, na którym Izba Gmin przyjęła ustawę uniemożliwiającą wystąpienie Wielkiej Brytanii z UE bez stosownej umowy, i odrzuciła złożoną przez Johnsona propozycję przeprowadzenia 15 października przedterminowych wyborów. Rządząca Partia Konserwatywna straciła ponadto wówczas większość w Izbie Gmin. 24 września brytyjski Sąd Najwyższy uznał decyzję o zawieszeniu prac parlamentu za nielegalną. Następnego dnia obrady zostały wznowione.

29 sierpnia – Pierwsze posiedzenie ukraińskiej Rady Najwyższej w nowo wybranym składzie. Głosami rządzącego ugrupowania „Sługa Narodu” Rada zatwierdziła kandydaturę Ołeksija Honczaruka na stanowisko szefa rządu.

29 sierpnia – Prezydent Donald Trump ogłosił odtworzenie po 17 latach Dowództwa Kosmicznego Stanów Zjednoczonych (United States Space Command) w perspektywie powołania do życia sił kosmicznych US Army. O ich oficjalnym powstaniu od 2020 r. prezydent Trump poinformował 21 grudnia.

10 września – Ursula von der Leyen przedstawiła kandydatów na komisarzy w zaproponowanym przez siebie składzie Komisji Europejskiej. Pierwszym zastępcą przewodniczącej KE pozostał Holender Frans Timmermans odpowiedzialny za szeroko pojęte kwestie ochrony klimatu. Pośród nominowanych znaleźli się ponadto m.in.: były premier Łotwy Valdis Dombrovskis (ds. finansowych), były szef włoskiego rządu Paolo Gentiloni (ds. gospodarczych), Czeszka Věra Jourová (ds. wartości europejskich i transparentności), Dunka Margrethe Vestager (ds. konkurencji), była minister obrony Francji Sylvie Goulard (ds. rynku wewnętrznego – Parlament Europejski odrzucił ostatecznie jej kandydaturę, a francuskim komisarzem został Thierry Breton – były minister gospodarki i finansów), Słoweniec Janez Lenarčič (ds. reagowania kryzysowego), Irlandczyk Phil Hogan (ds. handlu), Finka Jutta Urpilainen (ds. partnerstw międzynarodowych UE) oraz były prezes NIK Janusz Wojciechowski (ds. rolnictwa). Finalizacja procedury powołania nowej KE przeciągała się z powodu sprzeciwu wobec kandydatów z Francji, Węgier i Rumunii. 27 listopada Parlament Europejski w głosowaniu zaakceptował ostatecznie skład KE.

10 września – Trybunał Sprawiedliwości UE uchylił decyzję Komisji Europejskiej przyznającą Gazpromowi możliwość korzystania z pełnej przepustowości gazociągu OPAL (odnogi Nord Stream 1 położonej wzdłuż niemiecko-polskiej granicy).

10 września – Donald Trump zwolnił Johna Boltona z funkcji doradcy prezydenta USA ds. bezpieczeństwa narodowego. Zastąpił go Robert C. O'Brien – prawnik zajmujący się uprzednio sprawami związanymi z amerykańskimi zakładnikami przetrzymywanymi poza granicami USA.

24 września – Speaker Izby Reprezentantów USA, Nancy Pelosi, poinformowała o wszczęciu formalnej procedury impeachmentu wobec prezydenta Donalda Trumpa w związku z próbą nakłonienia obcego państwa do ingerencji w proces wyborów w USA. Sygnalista (oficer CIA oddelegowany do Białego Domu) poinformował, że w rozmowie z prezydentem Ukrainy Wołodymyrem Zełenskim Trump wywierał nań naciski w sprawie zainicjowania śledztwa dotyczącego działań Huntera Bidena – syna byłego wiceprezydenta USA i faworyta prawyborów prezydenckich Partii Demokratycznej, Joe Bidena – podczas jego pracy w spółce Burisma zajmującej się wydobywaniem gazu ziemnego na terytorium Ukrainy. 19 grudnia większość demokratów w Izbie Reprezentantów przegłosowała postawienie Trumpa w stan oskarżenia. Stał się on tym samym trzecim w historii USA prezydentem, wobec którego wszczęto procedurę impeachmentu.

29 września – Austriacka Partia Ludowa (ÖVP) zwyciężyła w przyspieszonych wyborach parlamentarnych, zdobywając 37,5% głosów i 62 ze 183 mandatów w Radzie Narodowej. Do końca 2019 r. liderowi centroprawicy, Sebastianowi Kurzowi, nie udało się jednak sformowanie koalicji rządzącej.

1 października – Prezydent Ukrainy Wołodymyr Zełenski zaakceptował próbę deeskalacji konfliktu w obwodach donieckim i ługańskim na podstawie tzw. formuły Steinmeiera. Zakłada ona m.in. przyznanie tym obwodom specjalnego statusu i przeprowadzenie na ich terytorium wolnych wyborów samorządowych, wyprowadzenie wojsk z okupowanych terenów Donbasu oraz przejęcie kontroli nad granicą ukraińsko-rosyjską przez Ukrainę. Decyzja ta wywołała protesty Ukraińców sprzeciwiających się ustępstwom względem Rosji. 9 grudnia w Paryżu odbyło się pierwsze od 2016 r. spotkanie w formacie normandzkim (z udziałem przywódców Ukrainy, Rosji, Niemiec i Francji). Najważniejszym rezultatem rozmów było uznanie porozumień mińskich z lutego 2015 r. za podstawę w procesie pokojowym. Ukraina uzależniła przeprowadzenie wyborów w obwodach donieckim i ługańskim od odzyskania kontroli nad granicą.

5 października – Agencja informacyjna Reuters poinformowała o cyberataku przeprowadzonym przez grupy powiązane z rządem Iranu, wymierzonym w sztab wyborczy Donalda Trumpa.

6 października – Rządząca Portugalią od czterech lat Partia Socjalistyczna zwyciężyła w wyborach parlamentarnych, zdobywając 36,4% głosów. Premierem pozostał Antonio Costa dzięki wsparciu mniejszych lewicowych formacji.

9 października – W próbie zamachu na synagogę w niemieckim Halle, dokonanej przez neonazistę, zginęły dwie osoby.

10 października – Rumuński parlament przegłosował wotum nieufności dla rządu Partii Socjaldemokratycznej z Vioricą Dăncilă na czele. 4 listopada wotum zaufania otrzymał mniejszościowy, techniczny rząd Ludovica Orbana (lidera największej partii opozycyjnej, centroprawicowej Narodowej Partii Liberalnej), który ma sprawować władzę do czasu przyszłorocznych wyborów parlamentarnych.

13 października – Rządząca Polską od czterech lat Prawo i Sprawiedliwość wygrało wybory parlamentarne, zdobywając 43,6% oddanych głosów. Ugrupowanie to zachowało samodzielną większość w Sejmie. W wyborach do Senatu najwięcej mandatów uzyskali kandydaci opozycji.

Premierem rządu pozostał Mateusz Morawiecki, uzyskawszy dla swojego gabinetu wotum zaufania ze strony Sejmu. Na czele resortów spraw zagranicznych i obrony narodowej pozostali odpowiednio Jacek Czaputowicz i Mariusz Błaszczak.

14 października – Hiszpański sąd skazał na kary więzienia dziewięciu katalońskich polityków za organizację referendum niepodległościowego z 2017 r. Stało się to zarzewiem kilkudniowych masowych protestów ulicznych Katalończyków.

17 października – Podczas szczytu Rady Europejskiej Francja doprowadziła do zablokowania możliwości rozpoczęcia negocjacji akcesyjnych z Albanią i Macedonią Północną.

17 października – Unia Europejska i Wielka Brytania uzgodniły kolejną wersję umowy dotyczącej warunków brexitu, umożliwiającą opuszczenie przez to państwo Unii 31 października. W jej myśl Irlandia Północna ma pozostać w ramach brytyjskiego obszaru celnego, choć w obrębie obu części wyspy nie powstanie fizyczna granica. Brytyjski parlament odłożył jednak głosowanie w czasie, przez co premier Johnson zmuszony był wnioskować do UE o przełożenie terminu opuszczenia Wspólnoty. Rada Europejska zgodziła się na datę 31 stycznia 2020 r. 29 października Izba Gmin przegłosowała przeprowadzenie 12 grudnia przyspieszonych wyborów parlamentarnych.

18 października – Stany Zjednoczone po uzyskaniu zgody WTO (która jednocześnie uznała obie strony za naruszające jej zasady i wezwała do negocjacji) wprowadziły karne cła wobec Unii Europejskiej. Ich wysokość szacuje się na 7,5 mld USD. Są one konsekwencją sporu o niedozwoloną pomoc publiczną dla Airbusa i Boeinga. Wprowadzone restrykcje obejmują samoloty Airbusa oraz produkty rolno-spożywcze i tekstylia. W odpowiedzi UE zapowiedziała nałożenie na USA ceł odwetowych i zwróciła się do WTO o zgodę na ów krok.

21 października – Rządząca państwem od czterech lat Liberalna Partia Kanady Justina Trudeau zdobyła w wyborach najwięcej mandatów w Izbie Gmin (choć największym poparciem wyborców cieszyła się Konserwatywna Partia Kanady). Trudeau pozostał premierem, stając na czele mniejszościowego rządu.

25 października – Duński rząd wydał stosownym spółkom pozwolenia na budowę na terytorium tego państwa elementów gazociągu Baltic Pipe. Ma on umożliwić dostawy norweskiego gazu ziemnego do Polski przez połączenie z duńskim systemem przesyłowym.

27 października – Sophie Wilmès objęła stanowisko premiera Belgii, zastępując nowego przewodniczącego Rady Europejskiej, Charles'a Michela. Jej rząd ma jednak charakter *stricte* techniczny, jest bowiem pozbawiony oparcia w większości parlamentarnej.

10 listopada – W kolejnych wyborach parlamentarnych w Hiszpanii zwyciężyła Hiszpańska Socjalistyczna Partia Robotnicza. Zdobyła jednak nieco mniej mandatów w Kortezach w stosunku do kwietniowych wyborów. Swoją wynik znacząco poprawiła za to skrajnie prawicowa, nacjonalistyczna partia Vox, uzyskawszy ponad 15% głosów. Porozumienie o utworzeniu wspólnego rządu, z Pedro Sánchezem na czele, socjaldemokraci podpisali ze skrajnie lewicową partią Unidos Podemos.

11 listopada – Polska została oficjalnie włączona do programu Visa Waiver, dzięki czemu Polacy mogą podróżować do USA w celach turystycznych i służbowych na okres do 90 dni bez konieczności ubiegania się o wizę.

12 listopada – Rada Unii Europejskiej poinformowała o nowej transzy projektów realizowanych w ramach PESCO. Pośród nich znalazł się m.in. pierwszy program zainicjowany przez Polskę, dotyczący utworzenia Centrum Medycznego Szkolenia Wojsk Specjalnych.

21 listopada – Były przewodniczący Rady Europejskiej Donald Tusk został wybrany na przewodniczącego Europejskiej Partii Ludowej.

22 listopada – Hiszpański Wysoki Trybunał Sprawiedliwości wszczął śledztwo w sprawie rosyjskich prób ingerowania w procesy związane z referendum niepodległościowym w Katalonii z 2017 r. 28 grudnia dziennik *El País* poinformował o aktywności trzech agentów GRU przy okazji referendum.

24 listopada – Prezydent Rumunii Klaus Iohannis uzyskał w wyborach reelekcję.

29 listopada – W zamachu terrorystycznym na London Bridge, dokonanym przez dżihadystę, zginęły 2 osoby i napastnik, a 3 osoby zostały ranne.

3–4 grudnia – W Londynie odbył się szczyt NATO. W deklaracji końcowej sojusznicy potwierdzili ważność zobowiązań wynikających z art. 5, zobowiązali się do dalszych postępów w zakresie rozwijania narodowych zdolności obronnych i zwiększania budżetów wojskowych, a także podkreślili wagę zagrożeń wynikających z agresywnej polityki Rosji. Przyjęte zostały ponadto plany obronne NATO dla Polski i państw bałtyckich. 26 listopada agencja Reuters informowała, że Turcja odmówiła ich poparcia w celu uzyskania większego wsparcia ze strony Sojuszu w walkach z oddziałami kurdyjskimi na terytorium Syrii.

6 grudnia – Ponad rok po wyborach parlamentarnych Izba Reprezentantów Bośni i Hercegowiny zaakceptowała kandydaturę serbskiego ekonomisty Zorana Tegeltiji na stanowisko szefa rządu.

12 grudnia – Partia Konserwatywna zwyciężyła w wyborach do brytyjskiej Izby Gmin. Rząd Borisa Johnsona zapewnił sobie tym samym stabilną samodzielną większość parlamentarną (365 z 650 mandatów).

19 grudnia – Prezydent Rosji Władimir Putin w trakcie corocznej konferencji prasowej oskarżył Polskę o przeprowadzenie wraz z III Rzeszą rozbioru Czechosłowacji w 1938 r. Wypowiedź ta była reakcją na rezolucję Parlamentu Europejskiego przypisującą ZSRR współodpowiedzialność za wybuch II wojny światowej. W kolejnych dniach Putin kilkakrotnie zarzucał Polsce doprowadzenie do wojny, podnosząc w swoich wypowiedziach m.in. rzekome przyzwolenie władz II RP na zagładę Żydów i aneksję Czechosłowacji przez Niemcy.

20 grudnia – Izba Gmin, w nowo wyłonionym w wyborach składzie, przyjęła ustawę o warunkach opuszczenia przez Wielką Brytanię Unii Europejskiej (większością głosów 358:234). Zawarto w niej m.in. możliwość wydłużenia okresu przejściowego na wypadek braku porozumienia z UE oraz uniezależnienie w pewnym stopniu pozycji rządu względem parlamentu w tychże negocjacjach.

AFRYKA, AMERYKA ŁACIŃSKA, AUSTRALIA I AZJA

6 stycznia – Abdykacja króla Malezji, Muhammada V Farisa Petry. Jego następcą został Tengku Abdullah.

7 stycznia – Nieudana próba wojskowego zamachu stanu porucznika Kelly’ego Ondo Obianga w Gabonie.

10 stycznia – Pomimo sporu o legalność wyborów na kolejną kadencję został zaprzysiężony prezydent Wenezueli Nicolás Maduro. Doprowadziło to do intensyfikacji protestów ulicznych w kraju. Organizacja Państw Amerykańskich nie uznała Maduro za legalnego prezydenta. 23 stycznia Zgromadzenie Narodowe Wenezueli ogłosiło, że tymczasową głową państwa

jest przewodniczący tego organu Juan Guaidó. Stany Zjednoczone oraz państwa Grupy Lima (oprócz Meksyku) uznały Guaidó za prawowitego prezydenta. 30 kwietnia doszło do nieudanej próby wywołania powstania, stłumionej przez siły lojalne wobec Maduro. Kolejne miesiące upłynęły pod znakiem represji ze strony rządu, w tym m.in. blokowania dostaw pomocy humanitarnej oraz pobić i aresztowań opozycjonistów. Wedle różnych szacunków działania rządu Maduro służące tłumieniu protestów i zwalczaniu opozycji kosztowały życie kilkuset ofiar.

14 stycznia – Wybuch trwających kilka dni protestów i zamieszek na szeroką skalę w Zimbabwie na skutek podwyżek cen benzyny. W starciach zginęło 12 osób. W sierpniu i listopadzie ponadto doszło do protestów antyrządowych w odpowiedzi na próby ograniczania przez władze działalności największej partii opozycyjnej.

19 stycznia – Agencja Associated Press dotarła do przedstawionego Radzie Bezpieczeństwa ONZ przez grupę ekspertów raportu stwierdzającego, że bojówki Huti finansują działania zbrojne w wojnie domowej w Jemenie ze środków zarobionych dzięki sprzedaży nielegalnie dostarczanego przez Iran paliwa.

21 stycznia – Narodowe Biuro Statystyczne Chin opublikowało dane dotyczące wzrostu gospodarczego. W 2018 r. jego stopa wyniosła 6,6%, co stanowiło najniższy pod tym względem wynik od 1990 r.

24 stycznia – Félix Tshisekedi został zaprzysiężony na prezydenta Demokratycznej Republiki Konga. Wybór ten wzbudził liczne kontrowersje związane z liczeniem głosów (wyniki zakwestionował m.in. kongijski Kościół katolicki) oraz masowe protesty i zamieszki, w których zginęły 34 osoby.

3 lutego – Centroprawicowy polityk Nayib Bukele został wybrany na prezydenta Salwadoru.

7 lutego – Wybuch masowych protestów na Haiti wymierzonych w prezydenta Jovenela Moïse w reakcji na aferę korupcyjną o dużej skali. Demonstracje i zamieszki przybierały na sile w czerwcu i październiku. W wyniku tłumienia protestów oraz akcji odwetowych ze strony rządu wedle różnych szacunków zginęło od kilkudziesięciu do ponad 200 ofiar. Wydarzenia te doprowadziły do paraliżu państwa w listopadzie i grudniu – zamknięto znaczną część szkół, sądów i innych instytucji publicznych oraz wiele podmiotów sektora prywatnego.

7 lutego – Rząd Australii poinformował, że serwery parlamentu tego państwa oraz najważniejszych australijskich partii politycznych padły ofiarą cyberataku z zewnątrz.

9 lutego – 23 marca – Syryjskie Siły Demokratyczne, wspierane przez siły rządowe, a także wojska międzynarodowe w ramach operacji „Inherent Resolve”, odniosły zwycięstwo w bitwie o Baghuz Fawqani, w efekcie czego tzw. Państwo Islamskie straciło niemal wszystkie tereny będące pod jego kontrolą na terytorium Syrii.

23 lutego – Urzędujący prezydent Nigerii Muhammadu Buhari uzyskał w wyborach reelekcję. Wyborom towarzyszyły akty przemocy, w których zginęło (wedle szacunków) 39 osób.

24 lutego – Reelekcję uzyskał prezydent Senegalu Macky Sall, zwyciężając już w pierwszej turze wyborów.

24 lutego – Prawie 91% Kubańczyków poparło w referendum nową konstytucję przyjętą przez parlament w czerwcu poprzedniego roku. Do najważniejszych jej założeń należą m.in.: uznanie prawa obywateli do własności prywatnej, dopuszczenie zagranicznych przedsiębiorstw do inwestowania na Kubie, zmiany ustrojowe (w tym przywrócenie stanowiska premiera Kuby, ograniczenia dotyczące pełnienia funkcji prezydenta i wzmocnienie pozycji władz lokalnych)

oraz zwiększenie zakresu praw i wolności obywatelskich. 21 grudnia Zgromadzenie Narodowe przegłosowało akty prawne umożliwiające wprowadzenie reform systemowych w życie. Premierem został Manuel Marrero z Komunistycznej Partii Kuby.

26 lutego – Indyjskie lotnictwo zbombardowało pozycje organizacji terrorystycznej Jaish-e-Mohammad na terytorium pakistańskiej części Kaszmiru. Według New Delhi w ataku zginęło ok. 300 członków organizacji. Doszło również do wymiany ognia w kilku miejscach spornej granicy obu państw. W odpowiedzi siły powietrzne Pakistanu zestrzeliły dwa indyjskie samoloty bojowe, które znalazły się w przestrzeni powietrznej tego państwa. W reakcji na to Indie zestrzeliły pakistański myśliwiec F-16 nad Dżammu.

1 marca – Organizacja ds. Zakazu Broni Chemicznej (OPCW) opublikowała raport stwierdzający na podstawie wniosków ustanowionej w tym celu misji, że w ataku przeprowadzonym 7 kwietnia 2018 r. na miasto Duma, nieopodal Damaszku, w którym zginęły 43 osoby, syryjskie władze użyły broni chemicznej (chloru).

11 marca – W wyniku masowych protestów społecznych rządzący Algierią przez ostatnie 20 lat prezydent Abdelaziz Bouteflika zapowiedział, że nie będzie się ubiegał o kolejną kadencję na tym stanowisku. 2 kwietnia ogłosił on swoją rezygnację z pełnionej funkcji. 4 lipca miały się pierwotnie odbyć wybory nowego szefa państwa, jednak Algierska Rada Konstytucyjna odrzuciła zgłoszone kandydatury i odwołała wybory, nie wyznaczwszy przy tym nowego ich terminu. Decyzja ta spowodowała kolejną falę masowych protestów. Wybory odbyły się ostatecznie 12 grudnia, a nowym prezydentem Algierii został Abdelmadjid Tebboune – były minister i premier w czasach rządów Boutefliki. Zwycięstwu Tebboune’a towarzyszyły dalsze protesty i bojkot wyborów ze strony części środowisk (stąd najniższa w historii wyborów prezydenta Algierii frekwencja).

15 marca – W nowozelandzkim Christchurch doszło do zamachów na meczety. W atakach przeprowadzonych przez skrajnie prawicowego terrorystę zginęło 51 osób.

19 marca – Rządzący Kazachstanem od 28 lat prezydent Nursułtan Nazarbajew ogłosił swoją rezygnację. Do czasu nowych wyborów pełniącym obowiązki głowy państwa został przewodniczący senatu Kasym-Żomart Tokajew. Dzień później parlament Kazachstanu podjął decyzję o zmianie nazwy stolicy państwa z Astana na Nur-Sułtan ku czci byłego już prezydenta. 9 czerwca Tokajew został zwycięzcą wyborów prezydenckich, następstwem których były liczne protesty wymierzone w charakter przemian politycznych w tym państwie. Zatrzymano ok. tysiąca uczestników.

23 marca – Zbrojne milicje w Mali (wedle różnych źródeł – dżihadystyczne lub plemienne) przeprowadziły na terenie wsi Ogossagou i Welingara ataki na członków koczowniczego plemienia Fulanów; w ich wyniku śmierć poniosło ok. 160 ofiar.

24 marca – Centrowa partia Pheu Thai zdobyła najwięcej mandatów w wyborach parlamentarnych w Tajlandii. Równocześnie najwięcej głosów uzyskały ugrupowania związane z juntą wojskową rządzącą tym państwem od zamachu stanu w 2014 r. i to one ostatecznie utworzyły zaprzysiężony 11 czerwca rząd pod wodzą dotychczasowego premiera – gen. Prayutha Chan-ochy.

9 kwietnia – Rządzący Izraelem od 10 lat Likud zwyciężył w wyborach parlamentarnych, zdobywając najwięcej mandatów w Knesecie. Desygnowany na premiera dotychczasowy szef rządu Benjamin Netanjahu nie był jednak w stanie stworzyć gabinetu opartego na większości parlamentarnej, w związku z czym Kneset 30 maja podjął decyzję o samorozwiązaniu i rozpisaniu na 17 września nowych wyborów.

11 kwietnia – Po 30 latach urzędowania prezydent Sudanu, Omar al-Baszir, został odsunięty od władzy w rezultacie wojskowego zamachu stanu. Przewrót poprzedziły kilkumiesięczne manifestacje Sudańczyków przeciwko al-Baszirowi i jego polityce. Armia poinformowała, że państwem tym przez dwuletni okres przejściowy rządzić będzie Rada Wojskowa, a na jej czele stanie gen. Ahmed Awad Ibn Auf. Protesty trwały w dalszym ciągu (do końca roku) – od ich początku zginęło ponad 200 osób (w tym co najmniej 128 w Chartumie 3 czerwca podczas masakry dokonanej przez islamskie zbrojne milicje). 7 czerwca Unia Afrykańska i Liga Państw Arabskich wezwały do zaprzestania przemocy politycznej wobec protestujących przeciw wojskowej juncie. Dodatkowo UA zawiesiła Sudan w prawach członka organizacji do czasu powołania cywilnego rządu tymczasowego. 17 lipca wojskowa junta oraz przedstawiciele opozycji podpisali porozumienie, w myśl którego powołana została tymczasowa (na 3 lata) Rada Niepodległości – jej pracami na zmianę kierować będą obie strony umowy, a po wskazanym okresie przeprowadzone zostaną demokratyczne wybory. 3 sierpnia osiągnięto porozumienie w sprawie powołania tymczasowego rządu. Jego premierem został Abdalla Hamdok (były urzędnik różnych organizacji międzynarodowych). 7 września UA przywróciła Sudanowi prawa członkowskie. Pod koniec listopada nowe władze przyjęły ustawy likwidujące prawo szariatatu i porządek ustrojowy wprowadzony przez al-Baszira oraz tworzące fundamenty dla demokratyzacji państwa. 5 grudnia USA poinformowały o wznowieniu stosunków dyplomatycznych z Sudanem.

17 kwietnia – Prezydent Indonezji Joko Widodo uzyskał reelekcję, a jego ugrupowanie – Demokratyczna Partia Indonezji „Walka” – zdobyło najwięcej mandatów w wyborach do parlamentu. Ponad 270 pracowników komisji wyborczych poniosło śmierć w związku z wykonywaniem swoich zadań.

20–22 kwietnia – W Egipcie w referendum konstytucyjnym przyjęto poprawki do ustawy zasadniczej wydłużające mandat prezydenta as-Sisiego oraz poszerzające zakres jego kompetencji.

21 kwietnia – 259 osób zginęło w przeprowadzonych przez fanatyków religijnych zamachach bombowych na chrześcijańskie świątynie i luksusowe hotele w Sri Lance.

30 kwietnia – Abdykacja cesarza Japonii Akihito. Jego następcą został książę Naruhito, obejmując oficjalnie tron 22 października.

3–6 maja – W starciach izraelsko-palestyńskich w Strefie Gazy, zapoczątkowanych snajperskim ostrzałem izraelskich pozycji przez Hamas i Palestyński Islamski Dżihad, śmierć poniosło 27 osób.

4 maja – Korea Północna przeprowadziła na Morzu Japońskim test rakiet krótkiego zasięgu.

8 maja – Afrykański Kongres Narodowy zwyciężył w wyborach do parlamentu Republiki Południowej Afryki. Poparcie dla tej partii było jednak najniższe od zakończenia polityki apartheidu.

13 maja – Ugrupowanie prezydenta Rodrigo Duterte, Partia Demokratyczna Filipin – Władza Ludu, odniosło zwycięstwo w wyborach do filipińskiego parlamentu.

14 maja – Arabia Saudyjska ogłosiła, że padła ofiarą ataku na jej instalacje naftowe przeprowadzonego za pomocą dronów. Do aktu przyznały się rebelianckie bojówki Huti rezydujące w Jemenie. Rijad w odpowiedzi oskarżył władze Iranu o zlecenie ataku.

19 maja – Rządząca Australią koalicja Liberalnej Partii Australii i Narodowej Partii Australii, z dotychczasowym premierem Scottem Morrisonem na czele, zwyciężyła w federalnych wyborach parlamentarnych.

23 maja – Ogłoszone zostały wyniki trwających w dniach 11 kwietnia – 19 maja wyborów do parlamentu Indii. Zwycięstwo odniosła, zdobywając większość mandatów, koalicja Narodowy Sojusz Demokratyczny, z narodowo-konserwatywną Indyjską Partią Ludową premiera Narendry Modiego na czele. Jego kolejny rząd został zaprzysiężony tydzień później.

23 maja – Pakistan poinformował o przeprowadzeniu testów rakiet średniego zasięgu.

9 czerwca – Kilkaset tysięcy mieszkańców Hongkongu protestowało przeciwko zmianom w prawie ułatwiającym ekstradycję podejrzanych do ChRL. W rezultacie trwających ok. tygodnia protestów rząd Hongkongu zawiesił pracę nad zmianami w przepisach ekstradycyjnych (oficjalnie ustawa wycofana została 23 października). Mimo to protesty nie ustały, nabierając prodemokratycznego i antyrządowego charakteru. Przy okazji odbywających się regularnie manifestacji wielokrotnie dochodziło do starć z siłami porządkowymi. 5 sierpnia został ogłoszony dzień strajku generalnego. 14 sierpnia agencja Associated Press poinformowała o rozmieszczeniu przez Chiny wojsk w sąsiadującym z Hongkongiem rejonie Shenzhen. 18 sierpnia odbyła się demonstracja, w której uczestniczyły prawie 2 mln mieszkańców Hongkongu. W wyniku starć z policją (która użyła wobec uczestników m.in. amunicji ostrej) rannych zostało kilkadziesiąt osób. Kolejna intensyfikacja protestów nastąpiła w listopadzie w odpowiedzi m.in. na represje ze strony władz wobec osób uczestniczących we wcześniejszych manifestacjach oraz w reakcji na zakaz zasłaniania twarzy przez uczestników demonstracji. 24 listopada w wyborach lokalnych miażdżące zwycięstwo odnieśli kandydaci ugrupowań prodemokratycznych (obejmując władzę w 17 z 18 rad dzielnic). 27 listopada prezydent Donald Trump podpisał ustawę o wsparciu demokracji i praw człowieka w Hongkongu przez USA.

13 czerwca – Dwa tankowce operujące w Zatoce Omańskiej padły ofiarą ataku torpedowego. Sekretarz stanu USA Mike Pompeo o jego przeprowadzenie oskarżył Iran.

17 czerwca – Były prezydent Egiptu z ramienia Bractwa Muzułmańskiego, Muhammad Mursi, zmarł na sali sądowej w trakcie prowadzonego przeciwko niemu procesu o szpiegostwo.

21 czerwca – Początek trwających kilka tygodni masowych protestów pod parlamentem w Tbilisi w związku z wizytą rosyjskiego deputowanego. Manifestacje przerodziły się w starcia z policją, w wyniku których zatrzymano kilkaset osób.

22 czerwca – Nieudana próba wojskowego zamachu stanu w prowincji Amhara w Etiopii. W jej wyniku zginął m.in. szef sztabu etiopskiej armii – Se'are Mekonnen. Władze państwa o organizację puczu oskarżyły gen. Asaminew Tsige, zastrzelonego przez policję dwa dni później. W związku z zamachem stanu aresztowano ok. 250 osób.

22 czerwca – Generał Mohamed Ould Ghazouani zwyciężył w wyborach na prezydenta Mauretanii – w ten sposób po raz pierwszy od odzyskania przez to państwo niepodległości doszło tam do pokojowego przekazania władzy (choć w ramach jednego obozu politycznego).

1 lipca – Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej orzekła, że irańskie zasoby wzbogaconego uranu przekroczyły normy ustanowione w porozumieniu JCPOA z 2015 r. Irańska strona rządowa i media z tego państwa potwierdziły ów fakt.

25 lipca – W wieku 92 lat zmarł prezydent Tunezji, Bedżi Kaib Essebsi. Nową głową państwa, wyłonioną w przeprowadzonych 13 października wyborach, został popierany przez islamską partię Ennahda Kais Saied. Partia ta zwyciężyła też tydzień wcześniej w wyborach parlamentarnych.

30 lipca – Urzędnicy działający w ramach Misji Wsparcia NZ w Afganistanie (UNAMA) opracowali raport zwracający uwagę na rosnącą liczbę ofiar cywilnych w tym państwie, za których śmierć częściej odpowiadają siły rządowe niż rebelianci.

5 sierpnia – Indie zniosły przepis konstytucji mówiący o specjalnym statusie Kaszmiru i Dżammu, odbierając władzom obu prowincji pewne autonomiczne kompetencje. Celem tych działań, jak również reformy lokalnej administracji, jest pełna integracja obu terytoriów z Indiami. W odpowiedzi Pakistan obniżył rangę stosunków dyplomatycznych z New Delhi, zamknął przestrzeń powietrzną dla indyjskich samolotów oraz zawiesił handel dwustronny. Władze Indii zdecydowały ponadto o objęciu rzeczzonego terytorium blokadą informacyjną.

7 sierpnia – Kim Dzong-un poinformował o przeprowadzeniu przez Koreę Północną kolejnego testu rakiet manewrujących krótkiego zasięgu.

11 sierpnia – Reprezentujący konserwatywne ugrupowanie Vamos Alejandro Giammattei zwyciężył w drugiej turze wyborów na prezydenta Gwatemali, pokonując Sandrę Torres. Jej partia, lewicowa Narodowa Jedność Nadziei, zdobyła jednak najwięcej mandatów w przeprowadzonych 16 czerwca wyborach do Kongresu.

19 sierpnia – Początek masowych protestów w indonezyjskiej prowincji Papui. Ich zarzewiem były ataki na Papuasów na tle etniczno-narodowościowym, które rozbudziły tendencje separatystyczne z ich strony. Protesty trwały ponad miesiąc. W starciach z policją i wojskiem zginęło ponad 30 osób.

22 sierpnia – Powołany przez Radę Praw Człowieka ONZ zespół *ad hoc* opublikował raport, którego konkluzja dotyczyła masowych gwałtów dokonywanych przez armię Mjanmy na kobietach ze społeczności Rohingya.

26 sierpnia – Prezydent Indonezji Joko Widodo ogłosił decyzję o planach przeniesienia w 2024 r. stolicy państwa z Dżakarty do nowo zbudowanego miasta we wschodniej części wyspy Borneo. Uzasadnił ją przeludnieniem oraz problemami natury ekologicznej (zanieczyszczeniem i częstymi powodziami) dotychczasowej stolicy.

29 sierpnia – Władze Jemenu poinformowały o przejściu z rąk rebeliantów Huti prowincji Aden, z tymczasową stolicą państwa.

10 września – Giorgi Gacharia zastąpił Mamukę Bachtadzego na stanowisku premiera Gruzji. Nominacji tej towarzyszyły protesty społeczne, gdyż Gacharia, jeszcze jako szef MSW, doprowadził do próby siłowego stłumienia czerwcowych manifestacji.

14 września – Atak na dwie saudyjskie instalacje naftowe kompleksu rafineryjnego Bukajk położone na wschodnim wybrzeżu tego państwa. Do dokonania go przyznał się ruch Huti, grożąc przy tym kolejnymi atakami w odwecie za zaangażowanie Arabii Saudyjskiej w konflikt jemeński. W efekcie znacząco zmniejszyło się wydobycie saudyjskiej ropy. Władze USA, podobnie jak i te w Rijadzie, oskarżyły Iran o udział w ataku, a prezydent Donald Trump zagroził uderzeniem odwetowym. 18 września Arabia Saudyjska poinformowała o dołączeniu do amerykańskiej misji sił morskich w cieśninie Ormuz (prowadzonej wspólnie z Wielką Brytanią, Australią i Bahrajnem). Kilka tygodni później agencja Reuters doniosła o cyberataku USA na Iran przeprowadzonym w związku z podejrzeniami o udział w zamachu na saudyjskie pola naftowe.

17 września – Odbyły się przyspieszone wybory parlamentarne w Izraelu. Zwyciężyła centro-wa koalicja Niebiesko-Białych (zrzeszająca partie Hosen L'Yisrael, Yesh Atid i Telem), zdobywając o dwa mandaty do Knesetu więcej niż rządzący państwem przez dekadę Likud. Mimo

to wywodzący się z Likudu prezydent Re'uwen Riwin powierzył misję utworzenia rządu Beniaminowi Netanjahu. Po jego niepowodzeniu przeszła ona w ręce Benny'ego Gantza, lidera zwycięskiego bloku, który również nie zdołał stworzyć rządu. Jako że 11 grudnia minął termin przewidziany na powołanie nowego gabinetu, Kneset zdecydował o rozpisaniu na 2 marca 2020 r. kolejnych wyborów.

30 września – Początek kryzysu konstytucyjnego w Peru. Prezydent Martin Vizcarra rozwiązał Kongres w odpowiedzi na powołanie kuzyna przewodniczącego izby na sędziego sądu konstytucyjnego. Parlament odmówił jednak uznania legalności działań Vizcarrы i zdecydował o zawieszeniu jego prezydentury, mianując głową państwa dotychczasową wiceprezydent, Mercedes Aráoz, która jednak odmówiła objęcia stanowiska. Decyzja parlamentu wzbudziła protesty społeczne oraz sprzeciw Organizacji Państw Amerykańskich. Prezydent Vizcarra poinformował o rozpisaniu nowych wyborów do Kongresu 26 stycznia 2020 r.

1 października – Początek eskalacji protestów, trwających falami od czerwca 2018 r., przeciwko skorpumpowaniu środowiska politycznego rządzącego Irakiem. 2 listopada protestujący zablokowali największy iracki port w miejscowości Umm Kasr, a 19 listopada drugi co do wielkości, w Khor al-Zubair. Kilkakrotnie atakowane były ponadto irańskie budynki dyplomatyczne i konsularne, a także ambasada USA w Bagdadzie. 29 listopada do dymisji podał się premier Iraku, Adil Abd al-Mahdi. Do końca 2019 r. nie udało się wyznaczyć jego następcy i 26 grudnia swoją rezygnację zaproponował parlamentowi prezydent Barham Salih. W starciach protestujących z siłami rządowymi do końca roku zginęło ponad 500 osób, a ponad 20 tys. odniosło obrażenia.

2 października – Północnokoreański test rakiety krótkiego zasięgu.

3 października – Prezydent Ekwadoru Lenín Moreno wprowadził stan wyjątkowy na terytorium państwa w odpowiedzi na masowe protesty będące wynikiem zlikwidowania przez rząd dopłat do paliw (w porozumieniu z MFV). 9 października protestujący wdarli się do budynku parlamentu, w związku z czym rząd i Zgromadzenie Narodowe zmuszone były przenieść tymczasowo swoje siedziby z Quito do Guayaquil. W starciach z siłami porządkowymi zginęło osiem osób. Po rozmowach z opozycją prezydent Moreno wydał 14 października dekret przywracający dofinansowania do paliw we wcześniejszej ich wysokości, co doprowadziło do zakończenia protestów.

14 października – Początek masowych protestów w Chile. Zarzewiem manifestacji na ulicach Santiago były podwyżki cen biletów komunikacji zbiorowej. 18 października doszło do eskalacji, której efektami były zajęcie przez protestujących części budynków użyteczności publicznej i starcia z policją. Prezydent Chile Sebastián Piñera wprowadził stan wyjątkowy i godzinę policyjną. W zamieszkach, które rozlały się na cały kraj, zginęło 26 osób. 26 października Piñera poinformował o zdymisjonowaniu członków rządu (którego głęboką rekonstrukcją przeprowadził) oraz zniesieniu stanu wyjątkowego. W związku z protestami odwołano m.in. zaplanowany w dniach 16–17 listopada szczyt APEC, który miał się odbyć w Santiago. 15 listopada Kongres Narodowy zdecydował o rozpisaniu na 26 kwietnia 2020 r. referendum w sprawie nowej konstytucji i wyznaczeniu specjalnego ciała odpowiedzialnego za jej opracowanie.

20 października – Evo Morales został wybrany na prezydenta Boliwii na czwartą kadencję. Wyborowi temu towarzyszyły liczne kontrowersje i manipulacje (co stwierdziła w swym raporcie m.in. Organizacja Państw Amerykańskich) ze strony władz państwa, przez co stał się zarzewiem trwających przez następne tygodnie masowych demonstracji w największych miastach Boliwii. 10 listopada protestujący zajęli budynki telewizji rządowej. W odpowiedzi na niepokoje prezydent Morales ogłosił swoją dymisję. Meksyk udzielił byłej głowie państwa

azyłu politycznego. Tymczasowo obowiązki prezydenta przejęła liderka opozycji Jeanine Áñez. Sukcesji władzy również towarzyszyły liczne kontrowersje i spory konstytucyjne. 23 listopada parlament Boliwii przegłosował ustawę o rozpisanii nowych wyborów prezydenckich. 19 grudnia boliwijska prokuratura wydała nakaz aresztowania Evo Moralesa. W zamieszkach do końca roku zginęły 33 osoby.

27 października – Alberto Fernández z lewicowej i populistycznej Partii Justycjalistycznej zwyciężył w wyborach na prezydenta Argentyny, pokonując urzędującą głowę państwa, Mauricio Macriego. Wiceprezydentem została rządząca Argentyną w latach 2007–2015 Cristina Kirchner.

29 października – Trwające kilkanaście dni masowe antyrządowe protesty uliczne przeciwko niezadowolającym warunkom życia, nowym podatkom i politycznej korupcji, w których zginęło co najmniej 7 osób, poskutkowały dymisją premiera Libanu, Saada Haririego, i jego gabinetu. Protesty jednak nie ustąpiły. 20 grudnia na urząd premiera desygnowany został Hassan Diab – bezpartyjny wykładowca akademicki.

4 listopada – Indie wycofały się z planów przystąpienia do Regionalnego Kompleksowego Partnerstwa Gospodarczego (*Regional Comprehensive Economic Partnership* – RCEP) – umowy zmierzającej do utworzenia strefy wolnego handlu, która miała objąć państwa ASEAN, Chiny, Japonię, Koreę Południową, Australię i Nową Zelandię.

5 listopada – Jemeńska strona rządowa oraz separatyści z południa kraju podpisali w Rijadzie porozumienie dotyczące podziału władzy oraz powołania wspólnego rządu. Układ dotyczył także wcielenia jednostek wojskowych uczestniczących w walkach z Huti do sił zbrojnych Jemenu.

6 listopada – Iran ogłosił, że w odpowiedzi na wycofanie się USA z porozumienia JCPOA rozpoczął wzbogacanie uranu powyżej poziomu ustalonego w ramach tego układu (do 5%, względem przepisowych 3,67%) przez uruchomienie 30 wirówek. Prezydent Hasan Rouhani zapowiedział stopniowe wycofywanie się Iranu z przestrzegania założeń JCPOA.

15 listopada – Wybuch masowych protestów antyrządowych w Iranie. Bezpośrednim zarzewiem stał się wzrost cen paliw. Demonstranci żądali reform gospodarczych oraz sekularyzacji państwa (w tym ustąpienia Najwyższego Przywódcy, Alego Chamenei). W licznych zamieszkach i starciach z siłami porządkowymi (które kilkakrotnie użyły broni palnej wobec demonstrantów), jak również w wyniku późniejszych represji do końca roku wedle różnych szacunków zginęło od 300 do ponad 1500 ofiar. Zniszczone zostały także liczne budynki użyteczności publicznej oraz miejsca kultu religijnego. W okresie między 16 a 23 listopada władze Iranu zdecydowały ponadto o wyłączeniu Internetu na terytorium państwa – później dostęp do niego został w ograniczonym zakresie przywrócony. USA i Izrael wyraziły poparcie dla protestujących. Władze Iranu oskarżyły Waszyngton i Jerozolimę o podżeganie do niepokoju i poinformowały o aresztowaniu w trakcie protestów ośmiu osób, rzekomo powiązanych z CIA.

16 listopada – *The New York Times* ujawnił ok. 400 dokumentów chińskiego rządu dotyczących obozów reedukacyjnych dla ludności ujgurskiej w prowincji Xinjiang. Osiem dni później Międzynarodowe Konsorcjum Dziennikarzy Śledczych (ICIJ) upubliczniło sześć dokumentów dotyczących trudnych warunków i rygorystycznych zasad panujących w tych obozach.

16 listopada – Gothabaya Rajapaksa z populistycznej partii Ludowy Front Sri Lanki zwyciężył w wyborach prezydenckich. Po zaprzysiężeniu desygnował swojego starszego brata i byłego prezydenta, Mahindę Rajapakę, na stanowisko szefa rządu.

21 listopada – Beniamin Netanjahu jako pierwszy w historii urzędujący premier Izraela został postawiony w stan oskarżenia. Prokurator generalny zarzucił mu korupcję, malwersacje i nadużycie władzy. Netanjahu nie przyznał się do winy.

21 listopada – Wybuch masowych protestów w Kolumbii wymierzonych w politykę prawicowego prezydenta Ivána Duque, w szczególności zaś brak postępów w procesie pokojowym w związku z wojną domową i panującą w państwie korupcją. Demonstracje z udziałem kilkuset tysięcy uczestników miały w większości pokojowy charakter, choć w starciach z siłami policji i wojska zginęły cztery osoby.

24 listopada – Kandydat opozycyjnej centroprawicy, Luis Lacalle Pou, zwyciężył w wyborach na prezydenta Urugwaju.

28 listopada – Kolejne testy północnokoreańskich rakiet krótkiego zasięgu na Morzu Japońskim.

12 grudnia – Prezydent Indii Ram Nath Kovind podpisał nowelizację ustawy o nabywaniu indyjskiego obywatelstwa, umożliwiającą przyznawanie go przedstawicielom prześladowanych w Pakistanie, Bangladeszu i Afganistanie mniejszości religijnych. Spod działania tych przepisów, będących pierwszym w historii Indii przypadkiem wykorzystania religii jako kryterium otrzymania obywatelstwa, wyłączono muzułmanów. Decyzja ta spotkała się ze sprzeciwem znacznej części społeczeństwa jeszcze na etapie procedowania ustawy w parlamencie. Protesty rozprzestrzeniły się na niemal całe Indie. W grudniu w wyniku starć z policją zginęło 28 osób, a kilka tysięcy zostało aresztowanych.

17 grudnia – Rządzący Pakistanem w latach 1999–2008 w następstwie wojskowego zamachu stanu jako premier i prezydent Pervez Musharraf został zaocznie skazany przez pakistański sąd na karę śmierci za zdradę stanu i sprzeniewierzenie się konstytucji.

22 grudnia – Ogłoszono wyniki przeprowadzonych 28 września wyborów na prezydenta Afganistanu. Zwycięzcą, już w pierwszej turze głosowania, została dotychczasowa głowa państwa – Aszraf Ghani. Kampanii wyborczej i samemu głosowaniu towarzyszyły liczne akty przemocy, w tym ataki terrorystyczne ze strony talibów. Ogłoszenie wyników było kilkakrotnie przesuwane na wniosek państwowego biura wyborczego. Pokonany w wyborach premier Abdullah Abdullah odmówił uznania ich wyniku i ogłosił się zwycięzcą.

28 grudnia – Zamach terrorystyczny w Mogadiszu. Do ataku, w którym zginęło prawie 100 osób, przyznała się islamistyczna organizacja Asz-Szabab. W odpowiedzi Stany Zjednoczone przeprowadziły ostrzał pozycji Asz-Szabab na terytorium Somalii przy użyciu dronów.

SPRAWY GLOBALNE

7 stycznia – Do dymisji podał się prezes Banku Światowego, Jim Yong Kim. Od 1 lutego do 5 kwietnia obowiązki prezesa BŚ pełniła jego wcześniejsza dyrektor zarządzająca, Kristalina Georgiewa.

19–21 stycznia – Odbyło się 49. Światowe Forum Ekonomiczne w Davos. Lejtmotywnym tej edycji było hasło: „Globalizacja 4.0: Kształtowanie globalnej architektury w epoce czwartej rewolucji przemysłowej”. Mimo braku udziału przywódców największych światowych mocarstw uczestnicy poruszyli wiele istotnych kwestii, takich jak: współczesne problemy środowiska naturalnego i zmiany klimatu, brexit i jego doniosłość w wymiarze regionalnym i globalnym, znaczenie sztucznej inteligencji, symptomy nadchodzącego spowolnienia gospodarczego. Wydarzenie zaowocowało m.in. inicjatywą 75 państw WTO dotyczącą uregulowania zasad handlu

elektronicznego na poziomie globalnym, w kontekście rosnącej liczby transakcji zawieranych przez Internet.

26 stycznia – Wysoki Przedstawiciel ONZ do spraw Praw Człowieka wyznaczył trzyosobowy zespół śledczy, mający za zadanie zbadanie okoliczności zabójstwa dziennikarza Dżamala Chaszukdziego, do którego doszło 2 października 2018 r. na terenie saudyjskiej ambasady w Stambule. 19 czerwca grupa ta opublikowała raport przypisujący odpowiedzialność za zbrodnię Arabii Saudyjskiej. Władze w Rijadzie odcięły się od tego raportu i przeprowadziły własne śledztwo, w wyniku którego, wedle oficjalnych informacji, 23 grudnia pięć osób (ich tożsamość nie została ujawniona) zostało skazanych na karę śmierci.

29 stycznia – Stany Zjednoczone oskarżyły chińskie przedsiębiorstwo telekomunikacyjne Huawei o popełnienie 13 czynów zabronionych, w tym o szpiegostwo (także przemysłowe), kradzież technologii, oszustwa finansowe i omijanie sankcji nałożonych przez Waszyngton na Iran.

13–14 lutego – Z inicjatywy USA w Warszawie została zorganizowana konferencja międzynarodowa poświęcona bezpieczeństwu w regionie bliskowschodnim, w szczególności polityce wobec Iranu.

15–17 lutego – Odbyła się coroczna Monachijska Konferencja Bezpieczeństwa. W jej trakcie poruszone zostały takie zagadnienia, jak m.in.: kształt relacji transatlantyckich, polityka wobec Rosji i Iranu, przyszłość traktatu INF, wydatki obronne oraz gazociąg Nord Stream 2.

27 lutego – W wietnamskim Hanoi odbył się dwustronny szczyt z udziałem prezydenta USA Donalda Trumpa oraz przywódcy Korei Północnej Kim Dzong-una. Rozmowy nie przyniosły rezultatów. Ich tematem były warunki implementacji postanowień powziętych rok wcześniej w trakcie szczytu w Singapurze.

6 marca – CEO amerykańskiej firmy informatycznej Citrix potwierdził, że padła ona ofiarą ataku ze strony irańskich hakerów. Wedle szacunków mediów branżowych wykradli oni z jej serwerów ok. 6–10 terabajtów danych dotyczących m.in.: NASA, FBI, zamówień z zakresu lotnictwa i saudyjskich spółek naftowych.

20 marca – Międzynarodowy Trybunał Karny zwiększył byłemu przywódcy bośniackich Serbów, Radovanowi Karadžićowi, karę pozbawienia wolności z 40 lat do dożywocia. W marcu 2016 r. Karadžić został skazany za ludobójstwo, zbrodnie przeciwko ludzkości i zbrodnie wojenne.

23 marca – Włochy jako pierwsze z państw grupy G-7 oficjalnie przystąpiły do chińskiej Inicjatywy Pasa i Szlaku (Road and Belt Initiative).

25 marca – Prezydent USA Donald Trump podpisał dekret o uznaniu zwierzchności Izraela nad Wzgórzami Golan.

28 marca – Rada Bezpieczeństwa ONZ przyjęła rezolucję nr 2462 wzywającą do stworzenia ogólnościatowych standardów służących zwalczaniu i kryminalizacji finansowania ugrupowań terrorystycznych oraz do intensyfikacji międzynarodowej i transnarodowej współpracy w tym zakresie.

31 marca – Szczyt Ligi Państw Arabskich w Tunisie. Wśród poruszonych zagadnień znalazły się m.in.: kwestia zwierzchności nad Wzgórzami Golan (LPA odmówiła uznania decyzji USA w tym względzie), niestabilność w Syrii, Jemenie i Libii, antyrządowe protesty w Algierii i Sudanie, kryzys dyplomatyczny wokół Kataru oraz konflikt bliskowschodni (Liga po raz kolejny wezwała do utworzenia państwa palestyńskiego).

5 kwietnia – Rada Wykonawcza Banku Światowego wybrała Davida Malpassa na prezesa tej instytucji.

8 kwietnia – USA wpisały Korpus Strażników Rewolucji Islamskiej, gałąź irańskich sił zbrojnych, pełniącą funkcje milicji polityczno-religijnej, na listę organizacji terrorystycznych.

11 kwietnia – W rezultacie wycofania przez Ekwador azylu dyplomatycznego udzielonego Julianowi Assange'owi brytyjska policja zatrzymała i aresztowała założyciela portalu Wikileaks.

11–13 kwietnia – W chorwackim Dubrowniku odbył się szczyt z udziałem przedstawicieli uczestników inicjatywy 16 + 1, a więc Chin i państw Europy Środkowej (w tym premiera Polski). W trakcie szczytu poszerzono grupę o Grecję oraz omówiono inicjatywy służące zwiększeniu chińskiej obecności gospodarczej w regionie (zwłaszcza przez inwestycje).

30 kwietnia – 31 sierpnia – Operacja wojskowa „Świt Idlib” przeprowadzona przez syryjską armię sprzymierzoną z wojskami rosyjskimi i irańskimi w północno-zachodniej części państwa przeciwko lokalnym milicjom islamskim (wspieranym przez Turcję). Działania zbrojne, w których zginęło ok. 3 tys. wojskowych i ponad tysiąc cywilów, zakończyły się sukcesem sił rządowych. Kolejna faza operacji została rozpoczęta 24 listopada.

6 maja – Organizacja Narodów Zjednoczonych opublikowała raport pt. *Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services* dotyczący bezprecedensowej skali antropogenicznej destrukcji środowiska naturalnego w minionym półwieczu.

10 maja – USA zwiększyły stawki taryf celnych na niektóre towary sprowadzane z Chin, na inne nakładając z kolei dodatkowe cła. Trzy dni później Chiny ogłosiły podjęcie analogicznych działań o charakterze odwetowym. W związku z grudniowymi ustaleniami w sprawie regulacji amerykańsko-chińskiego handlu obie strony wycofały się z tychże decyzji.

15 maja – Prezydent USA Donald Trump podpisał rozporządzenie zakazujące amerykańskim spółkom związanym z sieciami teleinformatycznymi zakupu i wykorzystywania sprzętu od koncernów mogących stanowić zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego, wymierzone w szczególności w chińską spółkę Huawei.

20 maja – Amerykański koncern Google zawiesił współpracę z chińskim przedsiębiorstwem Huawei. Do tego czasu Google dostarczało oprogramowanie (w tym systemy operacyjne) wykorzystywane w urządzeniach mobilnych produkowanych przez Huawei.

23 maja – Zgromadzenie Ogólne ONZ w stosownej rezolucji wezwało Wielką Brytanię do zwrotu Mauritiusowi wysp Czagos. Podstawą było w tym zakresie marcowe orzeczenie MTS stwierdzające, że Brytyjczycy bezprawnie wysiedlili ludność wyspy Diego Garcia, aby móc wydźwignąć teren USA w celu ustanowienia tam bazy wojskowej.

26–27 czerwca – Z inspiracji USA w stolicy Bahrajnu, Manامية, odbyła się konferencja poświęcona pokojowi na Bliskim Wschodzie. Reprezentujący USA Jared Kushner (starszy doradca i zięć Donalda Trumpa) zaprezentował plan, zakładający m.in. inwestycje rzędu 50 mld USD obliczone na poprawę warunków życia Palestyńczyków. Palestyna, popierana m.in. przez Liban i Oman, ów plan odrzuciła. W związku z konferencją grupa protestujących Irakijczyków wdarła się na teren ambasady Bahrajnu w Bagdadzie.

30 czerwca – Przy okazji wizyty w Korei Południowej prezydent Donald Trump spotkał się po północnej stronie strefy zdemilitaryzowanej z przywódcą Korei Północnej, Kim Dzong-unem, stając się tym samym pierwszym prezydentem USA, który odwiedził terytorium KRLD.

11 lipca – Międzynarodowy Trybunał Karny uznał warlorda Bosco Ntagandę za winnego zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości popełnionych w związku z konfliktem w kongijskiej prowincji Ituri (w latach 2002–2003). 7 listopada MTK ogłosił, że Ntaganda został skazany na 30 lat więzienia.

17 lipca – Brytyjski *The Times* ujawnił tezy raportu przygotowanego na zlecenie rządu Ekwadoru, stwierdzającego istnienie dowodów na współpracę założyciela Wikileaks Juliana Assange'a z rosyjskimi służbami specjalnymi.

19 lipca – Irański Korpus Strażników Rewolucji przechwycił na wodach cieśniny Ormuz brytyjski tankowiec *Stena Impero*. Władze w Teheranie zarzuciły brytyjskiej załodze nieprzestrzeganie przepisów prawa morza. 15 dni wcześniej brytyjskie siły morskie zatrzymały u wybrzeży Gibraltaru irański tankowiec *Grace 1*, podejrzewając naruszenie unijnych sankcji nałożonych na Syrię. Na mocy decyzji Wielkiej Brytanii statek opuścił port 18 sierpnia. Ruch ten krytycznie ocenił m.in. Donald Trump ze względu na wcześniejsze orzeczenie sądu w Waszyngtonie o wydaniu nakazu przejęcia tankowca w związku z łamaniem prawa USA i nałożonych na Iran sankcji. 27 września *Stena Impero* opuścił wody terytorialne Iranu.

22 lipca – Zmarł dyrektor Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, Yukiya Amano. 3 grudnia nowym szefem MAEA został argentyński dyplomata Rafael Grossi.

5 sierpnia – Decyzją chińskiego banku centralnego kurs juana w stosunku do dolara osiągnął najniższy poziom od dekady. Prezydent Donald Trump zarzucił w związku z tym Chinom celowe manipulowanie wartością waluty dla osiągnięcia przewagi w handlu międzynarodowym.

16 sierpnia – Początek obowiązywania amerykańsko-tureckiego porozumienia w sprawie utworzenia strefy buforowej w północnej Syrii. W związku z wycofaniem się wojsk USA z Syrii 9 października ustalenia te przestały być wiążące. Porozumienie w sprawie utworzenia nowej strefy buforowej Turcja i Rosja zawarły 22 października i obowiązuje ono od 1 listopada.

18 sierpnia – Pentagon poinformował o przeprowadzeniu u wybrzeży Kalifornii pierwszego po wystąpieniu z traktatu INF testu pocisku manewrującego krótkiego zasięgu. Próba spotkała się z dezaprobatą Rosji i Chin.

24–26 sierpnia – We francuskim Biarritz odbył się szczyt grupy G-7. Do głównych tematów rozmów należały m.in.: kwestia uczestnictwa Rosji w pracach grupy, brexit, deeskalacja napięcia na linii USA–Iran oraz zwalczanie pożarów puszczy amazońskiej. Przy okazji szczytu USA i Francja osiągnęły także porozumienie w sprawie uregulowań wokół podatku nałożonego przez francuski rząd na amerykańskich gigantów branży IT (Google, Amazon, Facebook, Apple).

23 września – Finalizacja ustaleń pomiędzy ONZ i zainteresowanymi stronami w zakresie ustanowienia i powołania Syryjskiego Komitetu Konstytucyjnego. W jego skład wejdzie po 50 przedstawicieli strony rządowej, zinstytucjonalizowanej opozycji i wyznaczonych przez ONZ reprezentantów społeczeństwa obywatelskiego.

25 września – Kristalina Georgiewa objęła stanowisko dyrektora zarządzającego Międzynarodowego Funduszu Walutowego, zastępując na tym stanowisku Christine Lagarde, która 1 listopada została prezesem Europejskiego Banku Centralnego.

1 października – Ekwador zapowiedział wycofanie się z prac OPEC z powodu pogłębiającego się kryzysu finansowego. Wcześniej 1 stycznia 2019 r. członkiem kartelu oficjalnie przestał być Katar (w związku z bojkotem tego państwa ze strony Arabii Saudyjskiej, Zjednoczonych Emiratów Arabskich, Bahrajnu i Egiptu).

8 października – Prezydent Donald Trump zdecydował o wycofaniu wojsk amerykańskich z terytoriów północnej Syrii.

9–17 października – Ofensywa tureckiej armii na terytorium Syrii w ramach operacji „Źródło Pokoju”. Celem działań zbrojnych Turcji (do spółki z protureckimi syryjskimi siłami opozycyjnymi) – nalotów wspomaganymi przez ataki artyleryjskie – były przede wszystkim pozycje Kurdów (Partii Pracujących Kurdystanu i Ludowych Jednostek Samoobrony). Według Syryjskiego Obserwatorium Praw Człowieka w działaniach tych zginęło ok. 500 osób spośród wojskowych i ok. 150 ofiar cywilnych, a dodatkowo ok. 300 tys. cywilów zostało przesiedlonych. USA wyraziły brak poparcia dla tureckich akcji zbrojnych, Unia Europejska wezwała do ich zaprzestania, Liga Państw Arabskich potępiła działanie jako sprzeczne z prawem międzynarodowym, a Rosja zaapelowała do Turcji o poszanowanie procesu pokojowego w związku z syryjską wojną domową (choć zdecydowała się, mimo stacjonowania w Syrii rosyjskich sił, nie ingerować w tureckie akcje zbrojne na jej terytorium). Pod wpływem wysiłków dyplomatycznych USA i Rosji doprowadzono do zawieszenia broni. Mimo jego obowiązywania w kolejnych tygodniach dochodziło do akcji zbrojnych przeprowadzanych przez obie strony.

11 października – Premier Etiopii Abiy Ahmed został uhonorowany Pokojową Nagrodą Nobla. Komitet Noblowski w uzasadnieniu podkreślił jego zasługi dla unormowania stosunków z Erytreą (m.in. przez porozumienie pokojowe w związku z trwającym 20 lat konfliktem granicznym).

11 października – Prezydent Donald Trump poinformował o osiągnięciu wstępnego porozumienia w negocjacjach układu handlowego między USA a Chinami. Dotyczyło ono kwestii własności intelektualnej, usług finansowych oraz zakupu przez Chiny amerykańskich produktów rolnych za kwotę ok. 40–50 mld USD. USA zdecydowały również o zawieszeniu podwyżki opłat celnych za towary importowane z Chin. 13 grudnia władze obu państw ogłosiły sfinalizowanie „pierwszej fazy” negocjacji umowy handlowej.

27 października – Prezydent Trump oświadczył, że w wyniku działań sił specjalnych US Army śmierć poniósł Abu Bakr al-Baghdadi, uznawany za lidera tzw. Państwa Islamskiego. W kontekście potencjalnej sukcesji zabito również kilku bliskich współpracowników al-Baghdadięgo. Kilka dni później ISIS ogłosiło, że nowym przywódcą tej organizacji terrorystycznej został Ibrahim al-Kuraiszi.

4 listopada – Stany Zjednoczone poinformowały ONZ o chęci wycofania się z porozumienia paryskiego dotyczącego wspólnych działań na rzecz walki ze skutkami zmian klimatu, inicjując tym samym formalną procedurę.

15 listopada – Międzynarodowy Trybunał Karny wyraził zgodę na wszczęcie postępowania mającego na celu ustalenie, czy działania podjęte przez władze Mjanmy wobec mniejszości Rohingya (w tym wypędzenie na terytorium Bangladeszu) nosiły znamiona zbrodni przeciwko ludzkości.

20 grudnia – Rosja i Chiny zawetowały rezolucję RB ONZ dotyczącą warunków dostarczenia Syryjczykom pomocy humanitarnej ze specjalnych punktów znajdujących się na przygranicznym terytorium Turcji i Iraku.

21 grudnia – Główna prokurator MTK, Fatou Bensouda, poinformowała o wszczęciu śledztwa w sprawie przeciwko Izraelowi w związku z oskarżeniami o zbrodnie wojenne popełniane wobec Palestyńczyków. Decyzja spotkała się ze sprzeciwem władz Izraela, podważających status Palestyny jako strony Statutu Rzymskiego.